

Sammelbd von Dros,
u

IN NOMINE JESU!
DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
CLANDESTINIS
SPONSALIBUS
JURATIS,

VULGÒ
Von Heimlichen Verlobnissen

QUAM
DIVINA ADSPIRANTE GRATIA
AUTORITATE ET DECRETO
INCLYTI JURISCONSULTORUM ORDINIS
IN FLORENTISSIMA AD SALAM ACADEMIA
PRÆSIDE

D. WILHELMO HIERONYMO
BRÜCKNERO,

PANDECT. PROF. PUBL. FACULT. JURID. ET SCA-
BINATUS ASSESSORE, COLLEGII JURIDICI
h. t. DECANO

PRO SUMMIS IN UTROQUE JURE HONORIBUS
ET DOCTORALIBUS PRIVILEGIIS
LEGITIME OBTINENDIS

PUBLICÆ DISQUISITIONI SUBMITTIT

JOHANNES ERNESTUS SCHELHAS,

ISNACENS. THURING.

AD DIEM SEPT. M DC LXXXVII,
IN AUDITORIO JCTORUM
HORIS ANTE - ET POMERIDIANIS.

JENÆ, RECUSAT MDCCXVI.

DISSERTATIO INAUGURALIS
CELESTINIUS
SPONSALIBUS
IURATIS

Vindob.

W. Neumann

AD VINCENDUM GRATIA
AD VINCENDUM DE DECRETO
INCLUM HONORARIUM ORDINIS
IN FLORENTINA AD S. ACADEMIA
P. A. 1772

D. WILLIELMO HIERONYMO

FRANCISCO

EX DOCT. PUBL. FACULT. IURID. ET SCA.

GRATIA ACADEMIAE

P. A. 1772

PRO TITULO IN HONORE HIERONYMI
ET DOCTORUM ET ILLIUM

FRANCISCO

AD VINCENDUM GRATIA

JOHANNES ERNESTUS SCHIBLHAS

FRANCISCO

AD VINCENDUM GRATIA

IN AUDITORIO P. A. 1772

HONORARIUM ORDINIS

JENE. REGIAE MDCCLXXII.

PRÆFAMEN!

um, DEO PROPITIO exantlatis nunc solitis
examinibus, specimen inaugurale edere, ju-
bentibus sic inclytæ Salanz hujus statutis, con-
stituissem, in Herculis bivio, quod ajunt, po-
situs, quodnam ex tot tantisque Juris particu-
lis Thema seligerem, dubio mecum pondera-
bam animo; Usque dum ab eo, cujus mihi autoritas pro ratio-
ne est, monitus, in hoc, quod præsens Dissertatio in Rubro præ-
se fert, themate denique substiti. Cùm autem materiæ hujus,
de quâ quædam delineare aggredior, gravitas & præstantia
haudquaquam me lateat, utpote cui potius versatissimus fori
Patronus ac sublimioris ingenii vir operam daret; Indè & ipse-
met lubens adgnosco, eam præsentibus pagellis à me pro di-
gnitate non erui; Nec plenariam ejusdem, sed summariam sal-
tem ac pauculis thesibus circumscriptam, tractationem exhi-
beri, ingenuè fateor. Nil adeò magis in votis habeo, quàm
ut Benevolus mihi Lector obtingat, qui humanitate suâ, si ali-
cubi forsan lapsus fuero, mihi ignoscat, ac hos meos conatus in
meliozem partem interpretetur. TRIUNUS ille, qui

Vi sue potentia

Firmavit orbis cardines,

Operi suscepto clementissimè adspiret, eique felicem largiatur
exitum.

THESES. I.

Cùm rem ab ovo, quod dici solet, incipere, iustoque or-
dine

A 2

dine progredi velimus, ante omnia Terminorum natales paucis indagare constituimus. Incongruum quippe est, prius determinare, quam Terminos intelligere.

THESES. II.

Ἐπιμον particula CLANDESTINI si spectemus, hancce ab Adverb. CLAM derivationem suam fortiri, plerique volunt, quod idem est ac LATENTER, OCCULTE. v. *Calvin. Lex. Jurid. l. c.* Quamvis, necharum vocularum unam eandemque esse significationem, alii contendant, sed potius discrimen in eo constituere velint, quod occultum de iis prædicetur, quæ nec sciri possunt, nec sciri necesse est; Clam autem v. g. agi dicatur, quod in obscuro perficitur, cum tamen palam fieri debet. *Festus* putat, derivari à CLAVIBUS, quod hisce ea, quæ celare volumus, claudere soleamus, v. *Calepin. Dict. Ling. lat.* Nec Vernacula nostra ab hac derivatione adeo abhorret; Dicitur enim Heimlich quasi das daheimb geschicht, quod nim. domi ac inter privatos fit parietes, haud accedente aliorum præsentia; Nisi quis forsitan, hanc potius allusionem, quam veram vocabuli derivationem sapere, dicat.

THESES. III.

SPONSALIORUM originem si è sedibus suis brevissimè eruere velimus, dicendum erit, ea nativitatem suam à SPONDENDO ducere. Nam moris fuit olim stipulari ac spondere sibi uxores futuras per *l. 2. ff. d. Sponsal. conf. B. Struv. S. J. C. Ex. 29. ib. 4.* Veteres quippè, sicuti verbum, SPONDEO, actibus alicujus momenti, eorum firmandorum gratiâ, adhibere solebant, *l. Sponsio ff. d. V. S.* sic pariter quoque Sponsalia, tanquam præparatoria maximi momenti contractus matrimonialis, stipulationibus antiquitus celebrantur; Germanicè etiam audiunt Gelbbnüss/ Ehegelübd, à voce Geloben, quod idem est ac Versprechen. Multifariam autem hæcce alias in Jure accepta, modo DONATIONEM PROPTER NUPTIAS, *l. 2. C. d. Secund. Nupt.* modo ARRHAS, SEU MUNERA A SPONSO DATA SPONSÆ, *l. 1. in f. C. Si Nupt. ex Resc. per.* modo CONVIVIA in Sponsalibus solita adhiberi, *Græcis dicta νεῦμα, Cypr. d. Spon-*

Sponsal. c. 2. §. 16. denotant; Hic loci autem communi illâ ac frequentissimâ veniunt significatione, quatenus nim. PROMISSIONES FUTURARUM NUPTIARUM, indignant, & in *l. 1. ff. d. Sponsal* describuntur, quod SINT MENTIO ET REMISSIO FUTURARUM NUPTIARUM, h. e. mutua promissio de præstando Consensu conjugali, v. *Struv. loc. cit. ib. 2.* Facillimo hinc quoque negotio colligere licet, quænam inter *Sponsalia* & *Nuptias* intercedat differentia; Sicuti enim aliud est mutuam pecuniam dare, aliud promittere se daturum, *l. 68 ff. d. V. O.* sic aliud quoque est nuptias contrahere Gallicè *epouser*, aliud despondere, vel promittere se contracturum, *Gal. Fian- ser*: Brev. in Sponsalibus tantum promissio sit præstandi in futurum consensus conjugalis; in Nuptiis autem idem ille, pure & in præsentem intercedit.

THES. IV.

JURATUM seu JURAMENTUM deducitur à JURANDO secundum *Oldendorp. cl. ff. 1. ad. 9. in pr.* JURANDI verò voculam plerique volunt derivari à JURE, quod id, quod juratur, pro lege habendum, & veluti Jus sanctè servandum sit *l. 5. §. 2 ff. d. Jurej. Serfer. d. Juram. l. 1. c. 1. Obrechtus d. Jur. Cal. c. 1. n. 7.* Aliis juramentum quasi JURIS ADSTRINGAMENTUM audit; Alii à JURE MENTIS, quod obligatio in mente oriatur, deducere volunt. German. vocatur ein Eyd, quasi Eünd, unitum (scilicet cum eo, cum quo convenire & consentire se adserant, qui jurant; Volunt & hinc derivari Neid, quasi Nicht Eünd. Item vocatur ein Schwur, à Schverem, à GRAVITATE, quia juramentum res periculosa & difficilis est, *Struck. in descript. sacr. sacrif. gentil. fol. 92.* Synonyma hujus voculæ sunt SACRAMENTUM, *l. 11. 12. 13. C. d. R. C. RELIGIO, l. 24. 25 ff. d. Jurij.* IUSJURANDUM, *l. 1. ff. § C. d. Jurij.* Variè autem illud à Dd. definitur videmus: nos et breviter sic describimus, quòd sit ASSEVERATIO RELIGIOSA. Et cum fundamentum religionis sit Deus, maximè hoc pro juramento accipitur, si per Deum, tanquam testem & vindicem, aliquid asseveramus. Omnis quæque jurans, si non intendit, ad minimum vult videri, quòd, si falsus

falsus deprehendatur, debeat haberi pro contemptore religionis, & consequenter, quod à Deo, tanquam vindice religionis sit puniendus.

THES. V.

SPONSALIA CLANDESTINA non semper unum eundemque admittunt significatum. De J. quippe *Canonico* & illa nomen Clandestinorum sortiuntur, *que citra denunciationem ecclesie conciliantur*, *Strauch, Diss. 2. ad J. J. th. 6. c. fin. x. d. Cland. De spons.* Apud nos *Protestantes* autem bifariam potissimum accipiuntur; Modò enim ea audiunt Clandestina, quæ *testibus non presentibus perficiuntur*; Modò istiusmodi indignant Sponsalia, quæ, in presentia licet testium, *citra tamen parentum consensum celebrantur*, *Ungep. ad x. d. Cland. Desp. Cypr. d. Sponsal. c. 10. §. 1. Joach. à Beust. d. Sponsal. p. 1. c. 13.* De utroque significato ordine tractandum venit; Et quidem in priori sumta, poterunt forsan sic describi, quod sint MUTUÆ SPONSIONES FUTURARUM NUPTIARUM, NON ADHIBITIS TESTIBUS, INTÆ, v. *Cypr. loc. cit. Carpe. J. C. 2. d. d. 33. 38.*

THES. VI.

Quantùmvis autem lubentissimè largiamur, quod nec *JUS NATURÆ* absolute ad firmitatem sponsaliorum exigat interventum ullius testis, utpotè cum ea in mutuâ propensione ac reciproco contrahentium consensu subsistat; Licet nec *LL. CIVILIBUS* quoque directò vel expressè ullibi constitutum reperiamus, Sponsalibus clanculùm contractis vim suam derogandam esse, cum illæ itidem solum consensum ad Sponsalia ac nuptias requirant, *l. 11. ff. d. Sponsal. l. 30. d. R. J.* Hæc tamen non adeò obsunt, quò minus prægnantes ob rationes contrarium introduci potuerit, cum legislatores Sponsalia, remotis arbitris ac testibus celebrata, tanquam illecebras vitiorum ac voluptatum improbare, eaque, quasi sponsaliorum nomine planè indigna, annihilare possint. *Heig. p. 1. qu. 22. n. 33. Manser. d. Nupt. p. 313.* Constitutionem in Elect Saxon. hæc de re editam reperimus in *Ordin. Ecclesiæ. Von Ehesachen. Rubr. Von Ehegelöbnißlein.*

S. Wo

§. Wo auch zwo Personen, so beyderseits keine Eltern haben, sich ohne jemandes beyseyn mit einander in Ehegclbndiß eingelassen, so soll dasselbe vor ein heimlich Gelbndiß gehalten, und vor uns bündig erkandt werden.

THESES. VII.

Thesi anteced. dixi, *pregnantes ob causas clandestinitatem sponfaliorum reprobari, haud inconcinne ergo me acturum arbitror, si earum aliquas hęc recenseam et* (I) *quidem, cum omnis Clandestinitas habeat per se aliquid ex opinione sinistra adherens, ac saepe contra negotium, clam initium, militet praesumptio fraudis* l. 5. 4 ff. d. *Admin. iur.* quis inde non animadvertit, clandestinas quoq; desponsationes suspitione turpitudinis ac praesumptione doli admodum laborare? Praeterea (II) *cum in ecclesia Dei omnia in* *decentis*, *decenter & ordine fieri debeant, sanè ipsa decori ratio, & publica honestas suadet negotium, quod tanti est momenti, in angulo non esse expediendum, & quis* (III) *potissimum non animadvertit incommoda, lites inextricabiles, perjuriam ex clandestinis sponfalibus metuenda? Cum enim non sit eorum publica certitudo, adeoque, alterutra parte ea forsitan negante, probari nequeant, utique ut plurimum inde promanant innumera disrepantia, & litium scaturigines, Cypr. d. sponfal. c. 10. §. 5. Proinde &* (IV) *nonnullas ethnicas gentes, naturam solum ducem secutas, adgnovisse videmus, sponfalia ac nuptias palam faciendas esse, prout luculenter apparet ex verbis Demosthenis, in Orat. in Oenotor. sic scribentis: Neque enim in tali contractu quiquam nullos testes adhiberet? In his de causis & nuptias celebramus, & maxime necessarios, invitamus, quod non res levis agatur, sed vita sororum & filiarum alienae fidei committitur, quae ut tuto collocetur, summam curam providemus. Firmo hinc stat talo saluberima illa, passim vigens consuetudo, quae sponfalia, citra interventum tertium celebrata, prohibet & invalida declarat.*

THESES. VIII.

Quaestio nunc incidit, TESTES QUOTNAM REQUIRANTUR, quò Sponfalia publica habenda sint? Et quidem, cum

cum inter alia probationis gratia iidem adhiberi debeant, quod de Sponsalibus, si altera pars ea forsitan inficeretur, eo clarius constet; ad perfectam autem probationem inducendam testes ad minimum duo requirantur, *l. 12. ff. de Testib. c. Licet Univers. x. d. Test. idem de presenti quoque casu, utpote quem exceptum nullibi reperimus, asserere haud dubitamus. Petr. Heig. p. 1. qu. 22. n. 51. Proinde UNICUM testem haud sufficere, expeditum est; Nec enim unius testimonium perfectam ac plenam inducit probationem. arg. *l. 12. cit. Expressam, hujus rei gratia emissam, Constitutionem Electoralem continet Ord. n. Matrim. Elect. d. anno 1624. 1. Von Ehegelübnißsen. §. Wo auch zwei Personen / Verb: Sich ohne jemandes beyseyn / oder auch in gegenwart eines Zeugen alleine / mit einander in Ehegelübniße eingelassen / so soll dasselbe vor ein heimlich Gelübniß gehalten / und vor unbündig erkandt werden. An vero requirantur TESTES OMNI EXCEPTIONE MAJORES, & an PARENTES pro liberis admittantur testes, vid. *Gabriel. l. 1. tit. d. Test. concl. 8. §. 9. Mascard. de probat. concl. 1022. §. concl. 1148. qui hanc materiam rationibus in utramque partem adductis exposuerunt.***

THESES. IX.

Ex his apparet, clandestina sponsalia, quia contra legem inita, omni firmitate destitui; Nolim tamen hoc adeo extendere, quin certas admittam limitationes: Quid enim? si EXPRESA SPONSALIORUM REPETITIO accedat, ac PROMISSIONIS RECIPROCAE PUBLICA seu coram testibus facta, REITERATIO? Sane, cum sic clandestinitatis vitium purgeatur, cessat & in simul ratio annullationis, ac consequenter ipsa Sponsalia purificentur ac Convalescant, necesse est, *Carpz. 7. C. 2. d. 35. Sed quid dicemus de SOLA CONTRAHENTIUM CONFessione? Num huic tantam vim attribuemus, ut per eam sponsalia, clam testibus contracta, convalidentur, adeo, ut partes ad adimpletionem eorum adigi queant? Ita quidem, summo jure inspecto, videtur dicendum cum *Cypr. in Tr. d. Sponsal. c. 10. §. 4. Heig. p. 1. qu. 22. n. 32. Ubi enim propria extat con-**

confessio, ibi sanè ulterior non exigitur probatio, utpetè cum illa, si modò legitimè facta, plene contra consistentem probet, *Strauch. Diff. ad J. J. 25. ib. 23.* Cessante itaque sic ratione, cur clandestina sponsalia reprobata potissimum videmus, nim. *difficultate ea probandi*, sanè & ipsam juris dispositionem hoc in casu necessum est cessare: Hisce tamen non attentis, *Carpzov. in J. C. loc. cit. de contrariâ sententiâ in Elect. Sax. attestatur, quam & Constitutione Electorali, in Ordin. Matrim. de anno 1624. p. 1.* contentâ, corroborat, cujus verba hûc adferre lubet. § *Wo auch zwo Personen / verb. So soll dasselbe vor ein heimlich Geselbniß gehalten / und da sie sich beyderseits gleich darzu bekennen / dennoch so fern unbündig erkandt werden / biß beyde Personen solches durch öffentlich Gelbniß vor ehelichen Leuten freywillig wiederholen und bestâtigen: Cum quâ Constitutione consentiunt multorum locorum Ordinationes, quas adduxit Hieronymus Brucknerus in Decis. Matrim. c. 2. §. 3.* Et id quidem non sine ratione statuitur; Nam licet aliquis fateatur, se clàm alteri præstitisse consensum sponsaliticium, interest tamen Reipubl. ut non statim illum pro obligatorio agnoscamus, nisi circumstantiæ monstrant, quod negotium tanti momenti ritè sit expensum, & non præcipitanter sed deliberato animo susceptum. Præcipitantia enim comitem solet habere pœnitentiam, & pœnitentia quot non parit incommoda? Jam experientia testatur, clàm & remotis arbitris sæpè animos miris artibus pellici ad amorem, deinde amantes ex impetu & præcipitantia magis, quàm consilio, agere, & nihil non promittere; Sed si testes sunt adhibendi, & consensus cum solemnitate quâdam & apertè dandus, probè solet expendi, quid agatur.

THES. X.

Quid autem si Clandestinis desponsationibus COPULA CARNALIS ACCEDAT, nùm hæc quoque operatur earundem convalescentiam, & ut contrahentes per sacerdotalem benedictionem eas consummare teneantur? Verior videtur affirmantium sententia per c. 15. 28. & 30. x. d. Sponsal. v. *Barbosa in c.*

B

30. x.

30. x. d. despons. Bysilius l. 2. d. Matrim. c. 12. per tot. P. Gregor. l. 30. Partit. tit. 21. c. 5. Mancinus Genial. c. 237. Joach. à Beuff. d. Sponsal. p. 1. c. 14 p. 25. Cypr. d. Sponsal. c. 10. §. 10. Præterquam enim, quod per copulam, sponsalia subsecutam, matrimonium censeatur contractum, propterea, quod subsequens actus ad executionem præcedentis contractus gestus præsumatur. Menoch. d. presunt. l. 3. pres. l. n. 6. Ipsa præterea æquitas, sanè in singulis emergentibus casibus respicienda, sic. l. 90. d. R. J. suadet & in hoc casu, virgini vitiatæ, ejusque familiæ subveniendum esse, ac sponsalia per matrimonium consummari debere, Carpz. J. Conf. 2. d. 36. Haud enim contumelia, per stuprum illata puellæ, aliâ ratione aboleri poterit, nisi ea ducatur, & cum à vitiatâ, ceu cui optima dos, virginitas nempe erepta, plerique abhorreant, nec, qui eam ducere velit, facile inveniatur, Cypr. loc. cit. n. 2. merito est retinenda ab eo, à quo ipsa rerum imperita, dolosisque persuasionebus seducta, vitium perpeffa est. Quantumvis proinde sponsalia clam inita non ligent ab initio, per copulam tamen carnalem ratificata, haud dissolvenda erunt; Multa quippe, matrimonium contrahendum impediunt quæ tamen contractum non dissolvunt, l. 16. §. 2. ff. d. R. N. l. 8. junct. Gloss. in verb. Retinere, ff. D. hi qui sunt sui.

THES. XI.

Dicta in *ib. anteced.* eò extenduntur, ut, licet aliàs, clandestinis sponsalibus cum publicis concurrentibus, hæc, quantumvis posteriora, illis præferenda sint c. 2. x. d. Claud. Despons. Richt. Decis. 8. n. 42. tamen si copula ad clandestina priora accedat, antequàm sponsalia publica fuerint celebrata, tunc illa his præferantur, c. 30. x. d. Sponsal. Cypr. d. Sponsal. c. 10. §. 10. Beuff. d. Sponsal. p. 1. c. 14. 15. Richt. Decis. 8. n. 58. 84. 88. & Decis. 88. n. 17. Hier. Brückn, in Decis. Matrim. c. 4. §. 41.

THES. XII.

Quæstio nunc denique emergit, quid sentiendum, si SPONSALIBUS CLANCULUM CELEBRATIS, vel EX UNA, vel EX UTRAQUE PARTE JUSJURANDUM AC- CES-

CESSIT; Nùm & hoc efficiat, ut ea convalescant, & proinde stricte à jurante servanda sint? Distinguendum esse putamus inter FORUM EXTERNUM, & INTERNUM: Quoad illud, si ex *Jure Justiniano* decisionem petere velimus, eandem non adeò difficulter reperire libebit; Quippe de eo jam est expeditum, juramentum actum LL. prohibitum, adeoque ipso jure nullum, convalidare non posse, per *l. 5. §. 1. C. d. LL.* Proinde nec illud in casu jam allato obligationem producere valebit, utpote cum nec hic actus principalis, cui sacramentum accedit, jure subsistat, conf. *supr. th. 6. Jus verò Canon.* circa propositæ quæstionis enodationem majorem movet difficultatem; Illud quippe non attendit, nùm actus, cui jusjurandum accedit, sit lege humanâ prohibitus, modò illud *sine dolo & vi præstitum in alterius præjudicium non tendat, nec observatum vergat in jurantia dispendium æternæ salutis* per *c. 28. x. d. Jurej. conf. & Frantzck. l. 2. Resol. 5. B. Struv. S. 7. C. Ex 17. th. 22.* Sed quia lex inter alia ideo prohibet clandestina sponsalia, ne fraudes, clam adhiberi solitæ, committantur, & animi, præsertim juvenum, in negotio tanti momenti dolosè circumveniantur, sicuti in fraudem ejusmodi legis salutaris plerùmque elicitur juramentum, ut, licet, lex obligationem promisso clandestino demat, nihilominus juramentum huic additum stringere debeat, ita merito præsumitur intervenisse dolus, quando non apertè & in præsentia testium, prout lex vult, sed clam & remotis arbitris sponsalia celebrantur, & sic ob præsumtionem fraudis & doli, quæ militat contra provocantem ad juramentum, judex in FORO EXTERNO etiam juxta Jus Canon. sponsalia clandestina non ita pronunciat validæ, ut jurantem cogat consummare matrimonium; Si enim statuere deberet, quod juramentum clandestina sponsalia convalidaret, in fraudem optimæ legis, quæ ob multa mala vitanda clandestinitatem prohibet, facile per artes, quas amantes miris modis exercent, extorqueri posset juramentum, & dum ab unâ parte vitare vellemus perjurium, ab alterâ occasionem præberemus, contra conscientiam & utilitatem

publicam alios inducendi ad juramentum. Utrùm verò judex talia sponsalia declarare nulla, an per relaxationem à juramento factam rescindere debeat, quæri posset; juxta Jus Canon. videtur posterius afferendum, per *c. 12. x. d. Juraj.* In FORO autem INTERNO is, qui scit, absque alterius dolo & fraude delibato animo se præstitisse juramentum, obligatur, ut id servet, nec legis externæ utatur auxilio.

THES. XIII.

Cæterùm AN, citra jus positivum, rem NATURALITER considerando, JURAMENTUM DOLO ELICITUM OBLIGET, non conveniunt Dd. dùm alii affirmativam, alii negativam tuentur: Nos distinguimus, an dolus ita se habeat, ut jurans aliquod factum præsupponat, quod reverà ita se non habet, ac nisi id credidisset, non fuisset juraturus, quo casu cum *Grotio l. 2. c. 13. d. J. B. & P.* statuimus non obligare juramentum; Si autem dolus ira adhibetur, ut jurans quidem non præsupponat aliquod necessarium, sed tamen calliditate alterius circumventus non ritè expendat negotium, & ob vehementiam affectuum, vel aliam causam præcipitanter agat, obligat juramentum, nec temerè contra illud est agendum.

THES. XIV.

Ex traditis usque hùc facili nunc negotio etiam alius adhuc quæstionis enodationem promanare videmus: Quæri nimirùm, SI QUIS, SPONSALIBUS CLANDESTINIS JURATIS INITIS, postea CUM ALIA PERSONA PUBLICA QUOQUE CELEBRET, quid tunc sentiendum sit, & utra ex iis præponderent? Sanè publica posteriora clandestinis prioribus, juramento non attento, præferenda esse existimaverim; Idque triplicem potissimum ob rationem, quia (1) alioquin fieret præjudicium illi personæ, quæ juxta legem & Ordinationes ecclesiasticas publica sponsalia bonâ fide celebravit; Neutiquàm autem ferendum est, ut ille qui secundum legem actum aliquem perficit, in eo circumduci ac decipi debeat; Nec juramentum quoque (2) si aliter illud subsistere velimus, in præjudici-

dicium tertii vergere debet, vid. c. 28. x. d. Juraj. verb: cum in alterius prejudicium non redundent, it. c. 2. d. Pact. in XI. verb: Nec redundat in alterius detrimentum, conf. & Siruv. S. J. C. Ex 17. th. 22. J. N. quippe conveniens est, alterius facto non debere alicui iniquam conditionem inferri, per l. 206. d. R. J. Præterea (3) si asserimus, sponsalia de FUTURO jurata, quæ tamen à Jure aliàs non improbantur, iis quæ de PRÆSENTI postea celebrata fuere, postponenda esse, multò magis utique idem asserendum venit in casu proposito de clandestinis sponsalibus, non habitâ ratione jurisjurandi, utpote cum jura ac ipsæ LL. ea reprobent ac detestentur; Ast verò assertio prioris luce clarius patet ex c. 31. x. d. Sponsal. & Matrim. Necessum est ergò, posterius quoque immotâ suâ veritate inniti, quod nim. clandestina sponsalia, jurata quoque, publicis, etiamsi injuratis, cedere debeant.

THES. XV.

Ordo nunc denique efflagitat, ut ad posteriorem quoque Clandestinatorum sponsalium acceptionem nos accingamus; Dicitur est quippe *supr. th 5.* clandestina sponsalia, quandoque indigite ea, QUÆ, mille licet testibus præsentibus, SINE CONSENSU PARENTUM CELEBRATA FUERE; Ratione appellationis exinde petita, quod in hisce publica desit parentum autoritas, quòdve contra Jus parentum consensum desiderans, ineantur v. l. 73. §. 2. d. R. J. Beuf. d. sponsal. c. 13. §. Clandestina verò sponsalia, *Mauser, d. Nupt. p. 313.* In quâ eadem significatione & B. Luther. illa accipiens, in *lib. de caus. Matrim.* sic scribit: *Heimlich Verlöbniß heisse ich, daß da geschicht hinter Wissen und Willen derjenigen / so die Oberhand haben / und die Ehe zu stifften Recht und Macht haben / als Vater / und Mutter / und was an ihrer statt seyn mag; et hoc sensu clandestina sponsalia sumra sic delineamus, quod SINT MUTUÆ PROMISSIONES FUTURARUM NUPTIARUM, CITRA CONSENSUM PARENTUM INITÆ, v. Cypr. d. sponsal. c. 10. §. 1.*

THES. XVI.

Cum Parentum persona liberis nunquam non sancta & admo-

admodum veneranda debeat esse *sec. l. 19 ff. d. Obs. qu. par. & patr. prest.* Sanè jura haud immeritò inter alia quoque constituerunt, nec iis licere eorundem absque consensu sponsalia celebrare, vel ad Nuptias aspirare; utpotè cum non minima pars obsequii ac reverentiæ, hisce personis debita, in eo consistat, ut liberi iis in re tanti momenti ac periculi non refragentur, sed eorum consilium sequantur: Et quidem respectum si habeamus ad Jus NATURÆ utique nobis dicendum est, idem illud admodum desiderare, parentalis autoritas ac consensus sponsalibus liberorum ut intercedat, *v. pr. f. d. Nupt. verb. Naturalis ratio.* Num enim mortalium quis forsàn erit, cui dictamen illud, quod cuique inest, Naturale, non injungat, quòd parentibus, qui tot labores, tot sollicitudines, tot curas, liberorum causam sustinent, hoc honoris minimum habendum sit, ut in nuptiis contrahendis adhibeatur consensus eorum, quibus sanè pro immensis beneficiis nunquam par gratia, nunquam æquivalens honos rependi potest, *conf. Cypr. d. Sponsal. c. 6. §. 1. n. 2. 3.* Nolum tamen hoc eo sensu intelligi, quasi Jus Nat. tam præcisè parentalem consensum in nuptiis liberorum exigit, ut ejus defectus earundem invaliditatem, ac matrimonii contracti annullationem, aliosve similes effectus in foro externo causetur; Huncce quippe effectum, sicut & alios infra recensendos, clandestinæ nuptiæ potius ex J. Civili quàm Naturali, sortiuntur, *v. §. 12. f. d. Nupt. sed eo tantum intellectum velim, quòd eadem respectu conscientiæ, pro tutis non sint habendæ, quòdve hi gravissimè peccant, qui, contemto parentum saluberrimo consilio, ad conjugia profiliunt, v. Strauch. D. ff. ad f. f. 2. ib. 19. Struv. S. J. C. Ex. 29. ib. 23.* Ab eodem J. Natur. nec JUS DIVINUM secessum facit; Nam & hoc parentum voluntatem ad liberorum matrimonia exigit, prout sat clarè ex Decalogi præcepto quarto, eoque tam in Veteri Testamento inculcato, quàm in Novo quoque sæpius repetito, patescit, *v. Exod. 20. v. 12. Matth. 15. v. 4. s. 6.* idque in tantum, ut parentes dissentientes promissionem matrimonii clam factam revocare possint; Nam si quòdcunque

votum

votum à filia in domo patris, Deo ipſi factum, pater revocare potuit, per dicta in *Num. 30. v. 4. s. d.* utique multò magis sponsalia ac votum matrimonii, patre infcio, juveni aut viro factum, revocandi jus fuit, v. *Hieron. Brücknerus Decif. Matrim. c. 2. n. 23.*

THEſ. XVII.

Minus dubii movet circa hunc paſſum **JUS CIVILE** ceu de quo jam ſat expeditum eſt, non aliter legitima ſponſalia procedere, niſi eorum, quorum in poteſtate contrahentes ſunt conſtituti, conſenſus & autoritas tanquàm *συνάγιον*, h. e. cauſa quæ efficienſem neceſſariò comiteret, accedat, per *l. 12. 20. C. de Nupt. l. 7. §. 1. ff. de ſponſal. pr. J. d. Nupt.* aded ut ſi nepos, in ſimul cum patre in avi poteſtate conſtitutus, contrahere velit, non avi tantum, ſed & ipſius patris conſenſus, in cujus poteſtatem poſt mortem avi recatuſus eſt, accedat, neceſſe ſit, per *l. 16. §. 1. ff. de R. N. add. Strauch. Diſſ. ad J. 2. th. 19. Struv. S. J. C. Ex. 29. th. 3.* Quin imò in tantum jura hoc extendant, ut nec filiuſam. **MILES** ſine patris conſenſu ac voluntate ad matrimonium adſpirare queat *l. 35. ff. de R. N. add. Hier. Brücknerus Decif. Matrim. c. 2. n. 28.* Et quidem ſecundùm apices **LL. Civilium** conſenſus parentalis promiſſionem matrimonii, **PRÆCEDERE DEBET**; nec proinde ſufficit, ſi per modum ratihabitionis poſteà interveniat, arg. *pr. J. d. Nupt.* Traditiſque hùc autem non refragatur, quod matrimonia libera planè debeant eſſe, *l. 134. ff. de V. O. l. 14. C. de Nupt.* ac proinde parentalis conſenſus, tanquàm liberam illam contrahendi facultatem, dependentem ex ſolo arbitrio contrahentium, impediens, accedat non ſit neceſſe. Reſp. enim, quod & illa matrimonia libera cenſeantur, quæ cum voluntate parentum contrahuntur; Lex quippe, matrimoniis adſcripta libertatem eorundem non tollit, utpote cùm illud quoque liberum dicatur, quod ſub certâ lege eſt liberum quandoquidem & libertas certis Juris cancellis eſt circumſcripta, v. *§. 1. J. d. J. Perſon.*

THEſ. XVIII.

Dicta in th. antecedenti cùm de tali ſubjectò ſint intelligen-

genda, quod habile & capax quoque est consensus, cum sanè fru-
strà consensus alicujus expectetur, qui nullus est; Hinc citra dubium,
nec illa sponsalia, quibus FURIOSI ac MENTE CAPTI PA-
TRIS consensus & autoritas deest, clandestinitatis arguenda
erunt, utpote cum furor ac mentis cœcitas omnem voluntatem,
ex quâ consensus profuit, excludat, per *l. 40. d. R. 7* idque clario-
ribus verbis decisum reperimus in *pr. J. d. Nupt. it. l. 25. C. d. Nupt.* Sed quid de PATRE PRODIGO, cui nim. administra-
tio bonorum est interdicta, sentiendum, num & de hoc idem
quod de Furioso asseremus? Neutiquam sanè; Licet enim jura
certis in casibus comparationem prodigi cum Furioso admit-
tant, ea tamen hic non invenit locum. Prodigus enim, quan-
tumvis sit pravis moribus, haud tamen mente ac judicio caret, &
consequenter quoque consentire potest, quod in furioso longè
aliter se habet: Præterea, cum prodigo bonis saltem interdica-
tur, uti formula ostendit, quâ Prætor bonis interdicebat, utiq;
reliqua juris beneficia ei salva manent, *l. 6. ff. d. V. O.* & sic nec jus pa-
trix potestatis amittit, utpote quod nullibi, ei ademtum esse, in ju-
re reperire licet: Quod si ei tribuimus patriam potestatem, nec ipsi
quoque denegandus erit ejusdem effectus, quem potissimum
jura in eo constituunt, ut in nuptiis liberorum eorum consensus
expeti debeat, *l. 20. C. d. Nupt. pr. J. d. Nupt. add. Cypr. d. spons. c. 6. §. 5. Carpz. J. C. 2. def. 43.* Idem quod de prodigo, etiam de
PATRE IMPIO & CRUDELI asserum velim per dicta à *Cypr. loc. cit.*

THESE XIX.

Sed de MATRE quid dicendum, num hujus quoque
consensum, pariter ut paternum, jura necessario ad firmitatem
sponsaliorum desiderant? Affirmativam equidem tenet *Cypr. in
Tr. d. sponsal. c. 6. §. 7. n. 1. 2. 3.* quam & LL. aliquibus ibidem al-
legatis corroborare putat; Verum penitiùs Leges nobis inspec-
tentibus, contraria sententia theoricæ veritati convenientior esse
videtur; Licet enim PARENTIS nomen aliàs tam patri quam
matri sit commune, cessat tamen in matre hoc in passu ratio, ob
quam

quam defectus paterni consensus sponsalia annihilat : Notanter quippe *sup. th. 17.* diximus, ad substantiam sponsaliorum eorum parentum consensum jura exigere, quorum in potestate liberi sunt constituti, *pr. J. d. Nupt. l. 2 ff. d. R. N.* Jam verò foemina eos in potestate non habet *sec. §. 10. J. d. Adopt. §. 3. J. d. Hered. qual. & diff. l. 13 ff. d. suis & leg. her.* Consequens ergo est, nec defectum consensus materni efficere, ut sponsalia vitio clandestinitatis aborent. Dissentientium argumenta, quæ potissimum *l. 1. & 20. C. d. Nupt.* innituntur, hoc demùm inferunt, quod Imperatores & matris sententiam, ob *honestatem*, haud adspernandam esse velint, utpote cum illa optimum capessere consilium ac liberis saluberrimè prospicere, semper præsumatur; Planè autem necessitatem legis inde induci, longè adhuc abest; Quid enim obsecrò dicemus de *Adgnatis*, quorum iridem in *cit. l. 1. & 20. C. d. Nupt.* consensum adhibendum esse, proponitur, quorum tamen autoritas ut sponsalibus interveniat, secundum dicenda in *th. subsequ.* nequiquàm est necessarium.

THESES. XX.

Quod de matre in anterioribus asseruimus, etiam in FRATRIBUS, ADGNATIS, TUTORIBUS ac CURATORIBUS, ex rationis identitate, procedit; Nam & in hisce personis deficit patria potestas; Nec quoque legis autoritas extat, quæ specialiter sponsalia, inita absque harum personarum consensu, clandestina haberi jubeat: Clandestinitas autem sponsalium absque lege & juris autoritate inducenda non est; *arg. Nov. 13. c. 5.* Et quid denique prolixiori rationum adductione opus? Expressa quippe Constitutio Imperatoria omnem ulteriorem scrupulum evellit eam autem reperire licet in *l. 8. C. d. Nupt.* verb: *In copulandis nuptiis nec cognatorum nec affinium ulla autoritas intervenire potest.* add. *l. 4. C. d. sponsal. Carpz. J. C. 2. d. 46. Heig. p. 1. qu. 22. n. 10. & seqq. Manser. d. Nupt. p. 350.*

THESES. XXI.

Ex usque huc traditis facilè nunc quoque colligere licet, quid de FILIIS EMANCIPATIS asserendum veniat; Nam
C
que

que nec hi ad nuptias ineundas paterno consensu indigent, per dicta in *l. 25. ff. d. R. N. l. 3. §. 5. ff. d. B. P. c. 1. abb.* utpotè cum ii per emancipationem patriâ potestate soluti fuerint, *sec. §. 6. J. qu. m. J. p. pot. solo.* ac consequenter quoque ratio in illis cesser, quæ alios liberos ad paternum requirendum consensum adstringit. Sed quid in **FILIA EMANCIPATA** obtinere dicemus? Sanè de eâ res non adeò expedita est; sunt enim, qui ad nuptias ejus patris consensum desiderant, sunt quoque ex adverso, qui illum non necessarium esse contendunt: his adstriplandum esse videtur, qui filiam emancipatam, quoad 25. annum atigerit, ad paternum consensum prius adhibendum adstringunt per *l. 18. & 20. C. d. Nupt.* add. *Straub. b. Diss. ad J. f. 2. t. b. 19. Carpz. v. J. C. 2. d. 49. Cypr. d. sponsal. c. 7. §. 13.* Præterquam enim, quòd in multis juris articulis deteriorem fœminarum, quàm masculorum conditionem inveniamus, *l. 9. ff. d. stat. hom. præterea sanè tam sexus, quàm ætatis imbecillitas, ac consilii infirmitas suadere videtur, ut fœmina ætiori jure, quàm masculus adstringatur, utpote cum pfus quoque periculi in filiâ quàm filio metuendum sit, v. Cypr. loc. cit. Perez, ad C. t. d. Nupt. n. 17.*

THESES. XXII.

Sed annon filiis emancipatis forsàn **MAJORENNES** quoque, seu qui annum 25. excefferunt, item **LIBERI VIDUI, VIDUÆVE** annumerari possunt, sic, ut eorum promissiones matrimoniales, spreto licet patris consensu, firmiter teneant? In negativam nos descendimus sententiam. Nullibi enim in **LL.** constitutum reperimus, majorenem ætatem aut matrimonium modum esse patriæ potestatis solvendæ, quæ quousque durat, & constitutio *l. 2. ff. d. R. N.* in suo vigore & illibata manet, add. *Hier. Brücknerus Decis. Matrim. c. 2. n. 32. 34.* Volunt equidem alii in **FILIABUS** diversum quid obtinere, sic ut post annum 25. eis, inconsulto patre, nubere permissum sit, vid. *l. 18. C. d. Nupt.* addita hac ratione, quòd puellarum nuptiæ, absque periculo, tamdiù protrahi ac differri nequeant, sicuti masculorum, conf. *Cypr. d. sponsal. c. 7. §. 14. Carpz. J. C. loc. sep.*

cit. Verum hancce sententiam nosmet suis autoribus relin-
quimus.

THESES. XXIII.

Vidimus hactenus quid de Jure Civili obtineat circa pa-
rentum; quid autem JUS CANON, statuat, sat clare patet ex
*c. Non omnium c. 32. qu. 2. in fin. c. Nostrates. c. 30. qu. 5. & aliis pl.
text. add. Hunn. ad Treutl. Vol. 2. D. 6. th. 5. qu. 43.* Nim. idem
hoc Jus Pontificium, pariter ut Jus Justinianicum, omnia spon-
salia, parentum consensu destituta, tanquam Clandestina respuit,
& infirma esse jubet; Licet enim alii hoc non adeo indistinctè
admittere, sed potius de J. Canon. inter HONESTATEM ac
NECESSITATEM discrimen faciendum esse, velint; Nobis ta-
men potius allubescit eorum amplecti sententiam, qui puram
tenent affirmativam, asserentes nimirum, quòd non tantum ob
honestatem Jus Canon. parentalem consensum in liberorum
sponsalibus desideret, sed quòd & ipsa Juris hujus Necessitas
eundem sub pœnâ annullationis urgeat, uti distinctius elucet
ex *c. 1. c. 30. qu. 5. verb; Aliter legitimum non fit conjugium, nisi ab his,
qui super ipsam feminam dominationem habere videntur, & à quibus
custoditur, uxor petatur, & à parentibus & propinquiorebus sponsetur:*
Et paulo post; *Ita peracta legitima scitote esse connubia aliter verò
presumpta, non conjugia, si d. adulteria, vel contubernia vel supra, aut
fornicationes potius, quam legitima conjugia esse non dubitare:* add.
*Straub. D. ff. ad J. 7. 2. th. 19. it. Hier. Brücknerus Decis. Matrim. c.
2. n. 50. & seqq. Argumentis, quibus dissentientes vallati sunt, ex
asse satisfacit modo alleg. Brücknerus loc. cit. add. & Hunn. ad Treutl.
loc. supr. cit.*

THESES. XXIV.

Czterum in eo MORES à STRICTO J. CIVILIS RIGO-
RE secessum faciunt, quòd hi, non tam patriam illam potesta-
tem Civilem, quam potius reverentiam ac honorem, utriusque pa-
riter parenti naturaliter debitum, respicientes, etiam SPONSA-
LIA SINE MATRIS CONSENSU A LIBERIS CONTRA-
CTA, CLANDESTINA ac IRRITA DECLARENT, vid. *Srück.*

p. 1. *Conf. §. n. 19. Hieron. Brückner. Decif. Matrim. c. 2 n. 74. Carpz. J. C. 2 Def. 44.* Ubi tamen, pater si forsàn à Matre de filià elocandà dissentiat, voluntatem patris maternæ præferri, extra dubium, quin & ipsi rationi Naturali consentaneum esse puto, tum propter imperium, quòd summum in familià pater tenet, tum, quòd ille quoque rectius liberis, quàm mater, consulere posse censetur, vid. *Cypr. d. Sponsal. c. 6. §. 8. Cothmann. Vol. 1. Consil. 1. num. 686.*

THE S. XXV.

Pariter ubi parentes non adsunt, nec FRATRUM, ADGNATORUM, TUTORUM ac CURATORUM, consilium & scientiam in sponalibus ineundis negligendam esse, asserunt *Petr. Heig. pag. 1. qu. 22. num. 10. Hieron. Brücknerus Decif. Matrim. c. 2. n. 77. 78.* & idem illud omnium ferè gentium praxin communem approbare, atrestatur *Cypr. in Tract. d. Sponsal. c. 6. §. 9.* Quod tamen non ita intelligendum, ac si, quando de facto forsàn citra personarum jam recensitarum consensum sponalia fuerint inira, illa tanquàm clandestina, pro invalidis ac nullis habenda sint, vid. *Carpz. J. C. 2. def. 47.* sed eò tantùm est accipiendum, quòd si res planè adhuc integra est, tunc harum quoque personarum, non, inquam, consensus, sed tantùm arbitrium ac consilium sponalibus ut intercedat, pietas pariter & honestas requirat vid. *Carpz. loc. cit.* An non autem per speciale forsàn statutum sanciri queat, ut defectus quoque consensus v. g. tutoris vel curatoris clandestinitatem & nullitatem sponaliorum pupilli procreare debeat, vel an non potius talis lex, utpote libertatem matrimonii impediens, abroganda sit, de eo dissentiens est inter *Dd. sententia, Beuß. in Tr. d. Sponsal. se accingit negativæ sententia, affirmativam autem scèctatur Cypr. in Tr. d. Sponsal. c. 6. §. 12. n. 4.* à quo nec dissentit *Trent. in Comm. ad ff. i. d. R. N.* Ut nostram hìc dicamus sententiam, Si justam dissensus causam habent tutores vel curatores, quam magistratui probare possint, tunc non iniquum esse putamus, si lex in tali casu statuit, quod sponalia minorum, ob ætatis imbecillitatem deceptioni facile obnoxio.

obnoxiorum, debeant esse nulla; qui enim seipfos regere non possunt, recte ab aliis regi jubentur, & hac libertatis ademptio non nocet, sed maxime prodest.

THES. XXVI.

Pari ex fundamento, licet filius EMANCIPATUS de jure civili ad consensum paternum ad sponsalia requirendum non adstringatur, hodiernum tamen nec liberi, patriâ potestate soluti, absque voluntate parentum sponsalia validè contrahunt per dicta à *Mev. ad J. Lubense l. 1. t. 4. art. 2. n. 15. add. Hieron. Brückner. Decif. Matrim. c. 12 n. 79. Carpz. J. C. 12. d. 49.* quod & de MAJORENNIBUS liberis dictum velim, utpote in quibus Mores nil diversum à J. Civili introduxisse reperire licet, quinimo idem expressâ sanctione Electorali confirmatum esse apparet ex *Ordin. Matrim. d. Anno 1624. in pr. verb: Es sollen sich keine Kinder, Eöhne oder Döchter, wes Alters die seyn/ ohne Vorwissen und Einwilligung ihrer Eltern etc. Verloben.*

THES. XXVII.

Clandestinatorum sponsalium nomine (in posteriori scilicet acceptione) quæ nunc veniant, ex hætenus allatis dubio procul sufficienter cognoscere licet; de EFFECTU eorundem jam paulo distinctiùs quædam proferemus: Quantumvis autem, etiam omni lege humanâ cessante, hi, qui posthabitâ parentum autoritate ad conjugia furtivo congressu properant, fat ingentibus peccatis ipsemet se subdant, dum sanè ipsum Deum ultorem, parentalis contemptæ reverentiæ, habent, & infelicissima atque infortunata admodum matrimonia, teste experientiâ, metuere debent; prout manifestum ejus testimonium in S. Literis nobis exhibet Esau, qui contra parentis voluntatem uxores duxit, & propterea, tanquam scortator & impius, atro carbone à Spiritu Sancto notatus, & benedictione aliàs ipsi dabitâ, cum jure primogenitiuræ privatus est; vid. *Hebr. 12. v. 16. 17. add. Hier. Brückner. Decif. Matrim. c. 1. n. 26.* Nihilominus tamen LEGES, ad magis coercendam libertorum procaciam, saluberrimè constituerunt, quod sponsalia, parentibus invitis vel insciis inita (centum licet iis intervenerint

sint testes) ipso Jure nulla ac omni firmitate destituta esse debeant. Pro necessario enim nuptiarum requisito leges civiles consensum parentum, in quorum potestate liberi sunt, exigere jam *supr. ib. 17. meminimus*, & ex *pr. J. d. Nupt. l. 7. C. d. Nupt. alisque jam supr. allegatis text.* sat clarè constat. Non potest ergò non sequi, eo deficiente, ipsa quoque sponsalia irrita ac invalida esse, v. *Harppe. hr. ad Insb. pr. d. Nupt. n. 131.*

THES. XXVIII.

Nec meliorem effectum clandestina sponsalia contrahentes ex JURE CANON. sibi promittere possunt. Nam & idem hoc Jus promissiones matrimoniales clam parentibus factas, improbat, ac invalidas esse jubet, id quod sole clarius patescit ex *Canon. Non omnis. c. 32. qu. 2. Can. 1. c. 30. qu. 5. add. que supr. ib. 23. prolixius dicta fuere, it. Struv. S. J. C. Ex. 29. ib. 23. De MORIBUS tamen restringendum hoc est ad sponsalia, ac futuras nuptias; Nam si de facto matrimonium sit contractum, tunc illud subsistere, nec rescindendum esse, communiter Dd. sentiunt. *Carpzov. in J. C. 2. d. 38. 50. it. Hieron. Brückner Decis. Matrim. 2. n. 50.* Et colimat huc vulgatum illud *de Jura Theologorum, heimliche Verlobnüss stifften keine Ehe* / propter contemptam scil. parentum autoritatem; v. *Cypr. d. sponsal. c. 10. § 9.* quod itidem haud obscurè quoque innuere videntur verba B. Lutheri, quæ leguntur in *Tom. 5. Jenens. fol. 218.* Das heimliche Verlobnüss / weil da noch keine Ehe im Werck / und der Magd und ihren Eltern / noch keine thätliche Verlesung geschehen / sondern noch ganz in der Eltern Verbot und Gewalt stehet / soll gänzlich verhindert / und für keine Ehe gehalten werden. Haud sicco pede autem præterire licet, id quod & *Carpz. in J. C. loc. alleg. annotat*, quod, licet sic sponsalia, quæ parentum voluntate & consensu egent, ipsa Jura invalida ac irrita pronuncient, eo tamen sententia judicis seu Consistorii declaratoria non excludatur, sed & hujus cognitio ut accedat, è re admodum esse videatur, quò nim. lites, ut plurimum emergentes, facilius decidi ac terminari queant. vid. *Beuß. d. sponsal. p. 1. c. 22.**

THIS

Non verò in eo subsistendum est, ut sponsalia clandestina infirma ac nulla à iudice pronunciari tantum dicamus; Sed & præterea, cum per illicitos ejusmodi conatus liberi haud levem injuriam ipsis parentibus inferant, eos poenâ merito coercendos esse, non sine ratione asserit *Beust. in Tr. d. sponsal. c. 30. it. Carpz. J. C. 2. d. 50. add. Hieron. Brückner. Decis. Matrim. c. 2. n. 124.* Reipublicæ namque interest, delicta non manere impunita, l. 18. §. 1. ff. d. Jud. l. 14. C. d. Pen. & cum sanè nemini injuriam impune inferre liceat, cur in parentibus hoc deberet admitti? Quin in ó, omni aliâ ratione cessante, vel propter exemplum saltem castigatio non erit omittenda, *Petr. Heig. p. 2. qu. 37. n. 27. add. Carpzov. loc. cit.* Alicubi tales liberos, ob temeritatem perpetratam, suspensione temporariâ ab honore fidejussionis baptismalis, convivii nuptialibus & choreis (von Gevatter schafften / Hochzeitlichen Ehren-Gelackten und Tänken) coerceri solere, attestatur *Hieron. Brückner. in Decis. Matrim. c. 2. n. 70. add. Menoch. d. Arbitrar. jud. l. 1. qu. 68. n. 8. it. Cypr. d. sponsal. c. 7. §. 15.* Sed quid, si parentes filio filiaevè injuriam sibi per clandestina sponsalia illatam condonaverunt? An Magistratus nihilominus in eum vel eam ex officio animadvertere possit, quarunt *Dd. Cypræus respondet Affirmativè v. plur. Tr. d. spons. loc. cit. n. 6.*

Num verò ea, quæ in antecedenti *ib.* de punitione liberorum diximus, etiam eò trahenda sint, ut parentibus quoque concessa sit facultas tales liberos, qui spreto eorum consensu sponsalia inivère, exheredandi de eo non est unanims *Dd.* sententia; Nam quidam indistinctè, alii autem quoad filiam solum Affirmativam amplectuntur, alii purè Negativam tenent; Es quidem, si Leges tantum Civiles inspiciamus, nobis fatendum erit cum *Seruv. S. J. C. Ex. 32. ib. 34. it. Hunn. ad Trent. Voll. 2. D. 6. qu. 47.* neglectum consensûs parentalis non ita considerari, ut sufficientem præbear causam exheredationis; Nec enim ab Imperatore in *Nov. 115. c. 3.* in quo tamen causæ nominatim enu-

enu-

enumerantur, hanc quoque recenseri invenimus. Nec scrupulum movet *cit. Nov. 115. c. 3. §. 11.* Ibidem enim solum dicitur, quod filia possit exheredari, si vitam luxuriosam degere elegerit, de neglecto autem consensu parentali ne jota quidem inibi invenimus; Cæteris, quæ possent obstare, ex assere respondet *Serru. loc. cit. add. Gasl. l. 2. obs. 95. Harppr. in pr. J. d. Nupt. n. 47.* Interim tamen non negaverim, Constitutiones forsân speciales aliquibus in locis contrarium introduxisse. v. *Carpz. J. C. 2. d. 54. prout & claris verbis testatur O. din. Matrim. Elefior. d. Anno 1624. punct. 1. §.* Und da sie hierüber und über beschene Vermañung und Verwarnung, wieder ihrer Eltern Willen/stracks darauff verharren --- Etc. paulo infr. ihnen hiermit nachgelassen seyn/ solche ungehorsame Kinder biß uf den halben Theil ihrer gebührenden legitimæ, und nach Gelegenheit der Ursachen ihres verweigerten consensus gänzlich zu enterben.

THESES. XXXI.

Sponsalibus à Judice nullis declaratis, incidit quandoquidem quaestio de ARRHIS, Nahl. Schak/Hand-Freu (quo nomine ut plurimum annuli traduntur. *l. 36 §. 1. ff. d. donat. in ier V. §. 11.*) quid Juris nimirum circa has obtineat, num hinc inde restituendæ, an verò traditæ retinendæ sint? Prius asserit communis Dd. Schola per *l. 5. v. quæ iia custodi. §. c. d. sponsal.* quam nec nos frequentare dubitamus; Cum enim arrha sponsalitia sit symbolum ac tessera promissi matrimonii complendi, *l. ult. C. d. sponsal. Cypr. d. sponsal. c. XI. §. 4.* utique datio arrharum cessat, eaque propterea restituendæ sunt, sponsalibus invalidis pronuntiatis; Cessat enim sic causa finalis utpote cum eadem nunquam adimpleri possint, *Carpz. J. C. 2. d. 21.* Quibusdam tamen in Judiciis seu Consistoriis receptum videmus, arrhas partis nocentis, qui nim. dissolutioni causam dedit, v. *Hier. Brücknerus Decif. Matrim. c. 1. n. 78.* loco pœnæ iudicio eisque assessoribus in commissum cadere, v. *præjudic. in Carpz. loc. cit.*

THESES. XXXII.

Quantumvis autem hæc, quæ de Effectu Clandestinorum

rum sponsalium, eorumque invaliditate usque hūc prolixius deducta, regulariter firmā suā consentent veritate, certi tamen sunt modi, quibus ea admodum fallere, & limitationem admittere, videmus: Quid enim obsecrō dicemus, si sponsalibus, ab initio equidem parentum consensu destitutis, idem postea per modum RATIHABITIONIS accedat, atque sic parentes injuriam sibi à liberis illatam, sponsalia ratificando, remittere velint? Utique tunc vitium clandestinitatis purgari, & sponsalia convalidari, asserendum est cum *Carpz. J. C. 2. d. 41. Alber. Gentil. l. 4. d. Nupt. c. 3. Dn. Christoph. Herold. d. Ratificat. c. 2. sect. 1. n. 61.* Nec verò obest, quod supra in *ib. 17.* diximus, consensum parentalem PRÆCEDERE DEBERE, adeoque ratihabitioni non esse locum; Præterquam enim quòd ibidem de Jure Civili locuti sumus, hūc autem de eo, quod Moribus, vel quorundam locorum statutis obtinet, sermo sit, sanè præterea illud eò tantum est intelligendum, quòd Ratihabitio superveniens non hoc operetur, ut retrò se extendat, & clandestinitatem sponsaliorum à tempore, quo contracta sunt, purgare valeat; Propterea tamen hoc non est diffidendum, quòd à tempore interpositi consensus eadem convalescant, & firma reddantur, v. *Carpz. J. C. 2. d. 41. Dn. Herold. d. Ratificat. loc. alleg. n. 75. 76. Strau. b. Diss. ad J. J. 2. ib. 20. Harppr. ad pr. J. d. Nupt. n. III.* INDUCITUR autem RATIFICATIO parentalis non tantum ex VERBIS EXPRESSIS, puta, si *pater confessus fuerit, se velle, sponsalia contracta valida & rata esse, & omnem insimul illatam sibi injuriam condonare; sed & eadem quandoque TACITE ex actibus aliquibus, qui ratihabitionem & illatæ injuriæ remissionem innuunt, præsumitur, veluti, si post celebrata sponsalia pater filium paterno affectu prosequatur, liberaliter ac amicè tractet, beneficia ei exhibeat; Ubi tamen non immerito prudenti judicis arbitrio opus est, qui secundum personæ rei que qualitatem de talibus actibus judicabit *Dn. Christoph. Herold. loc. cit. n. 64. 65. 66.* Cæterum hoc certum est, quòd sponsalia semel ratificata à patre, ejus postea dissensu superveniente, rursus retractari non possint. vid. *Tiraqu. d. LL. Connub. gloss. 8.**

D

qu 14.

qu. 14 n. 125. add. Dn. Christoph. Herold. d. Ratificat. loc. cit. num. 76.

THESES. XXXIII.

Sed, annon COPULA CARNALIS & imprægnatio spon-
salibus, clam parentibus initis, accedens parem effectum cum
Ratihabitione paternâ operetur, frequens est inter Dd.
quæstio, STRICTÆ JURIS RATIONI SI inhæreamus, for-
sân dicendum est, quod nec concubitus sponsalia clandestina,
utpote ipso jure nulla, §. 12. 7. d. Nupt. corroborare, iisque fir-
mitatem tribuere valeat, arg. l. 10 C. d. SS. Eccles. l. 5. C. d. LL.
Facit quippe actum nullum, qui contra legem facit, Alciat. in l.
10. C. d. SS. Eccles. Dec. Conf. 502. Verum plurimi HODIE con-
trariam defendunt sententiam, quod nimirum, tali emergente
casu, stuprans per benedictionem sacerdotalem, non attentio,
quod parentes ejus dissentiant, de moribus ad consummanda
sponsalia adigendus sit, v. Cypri. d. Sponsal. c. 10. §. 10. Harpp. pr.
7. d. Nupt. n. 122. Schneidew. ad Inst. c. d. Nupt. p. 2. n. 35. Licet
namque parentes perpetuò refragentur; nequeunt tamen tam
præ fractè potestate suâ abuti, ut, cum manifestâ femina vitiatæ
injuriâ, separationem causentur, Harpp. cit. l. n. 126. Est præterea
quoque (1) publica Ratio, quæ admodum suadet, ut hoc in casu
à R. gore juris recedamus, quò nim. publica, quæ alias exinde
provenire solent, scandala evitentur; Est & (2) favor partûs, qui
nec parùm urget, ut clandestina ejuscemodi sponsalia per subse-
quens matrimonium adimpleantur, ne liberi videl. aliàs pro-
spuriis & illegitimis proclamentur; Refert hinc Carpz. p. 4. c. 20.
d. 15. Lipsiensis Scabinos ita pronunciasse; Da aber dennoch
selbige Personen allbereit sich fleischlich mit einander vermischen/
und also ehelichen zusammen gehalten hätten zc. so möchte auch
die Ehe daher / daß die Eltern damit nicht zufrieden / keines we-
ges getrennet und aufgehoben werden. Fallunt tamen dicta, si
ipsa forsân puella vitiatâ consummationem matrimonii recuset,
utpote cui planè liberum est favori pro se introductu renuncia-
re; Vel etiam quandoque, si ipsius puellæ parentes in adimplemen-

mentum sponsaliorum non consentiant, justis forsân dissensûs sui causis prolatis, quodd. v. g. *suprator sit fornicarius, vel aliâs vitiosus, conditionis homo, Exod. 22. v. 16. v. Habn. ad West. d. sponsal. n. 3.*

THES. XXXIV.

Ad arduam denique devenimus quaestionem, & in quâ non minimam partem basis ac fundamenti Dissertationis nostræ consistere, benè dixerim. Quar. nim. si forsân adolescens, ignorante patre fidem matrimonii Amatrix suæ dedisset, eamque, non sine execratione horrendâ, jurisjurandi religione corroborasset; Num parem vim ac idem robur, quod in 2. *th. anteced.* Ratihabitioni patris & copulæ carnali attribuimus, e. justmodi juramentum elicitum quoque procreet, ac sponsalia, eo sic convalidentur, ut, parentes licet refragentur, tamen qui, fidem dedit, ad eandem servandam obligatus sit? Quæ quaestio, cum accuratori disquisitione indigeat, quædam de JURAMENTI NATURA, quo solidiorem inde deducamus definitionem, hic præmittenda veniunt.

THES. XXXV.

Juramentum, si consideremus secundum LL. Civiles, non aliter se habet, ac nudum pactum, v. *Bachov. ad Treutl. D. 21. th. 2. L. A.* quod vi suapte obligationem & actionem producere non valet; Hinc videmus, ex Jurejurando, quod PROMISSORIUM audit, non aliam competere obligationem, quàm eam, quam nuda promissio, quæ in ipso juramento inclusa, aliâs im- portaret, vid. *Struv. S. J. C. Ex. 17. th. 21. Hunn. ad Treutl. Vol. 1. D. 21. th. 2. qu. 6. Seraph. de Seraph. d. Privileg. Juram. 19. n. 7.* Neque enim illud ipsum ad actionem, sed exceptionem saltem producendam, sufficiens & efficax est, vi *§. 4. J. d. Excepti. add. Strauch. Diss. ad J. J. 12. th. 10.* Quid inde de Juramento aliis negotiis seu actibus accedente, quod aliâs CONFIRMATORIUM vocant, sentiendum sit, facile nunc demùm concludere licet; Nimirùm idem illud nec propriâ vi ac energiâ actionem vel obligationem civilem procreare potest, sed eandem *partici- pat* ex validitate contractûs, cui accedit; Si hinc principale nego-

tium seu actus est nullus, ac LL. adversans, utique tunc nec juramentum, tanquam accessorium, subsistet, sed pariter quoque nullum & infirmum erit, vid. *supr. ib. 12. it. Bachov. ad Tr. loc. cit. Franzk. l. 2. Resol. §. n. 20. add. l. 5. C. d. LL. l. 7. §. 16. ff. d. Pat. Nec enim accessorio plus, quam rei principali, inesse potest, §. 5. J. d. Fidejuss. Nec mutat juramentum naturam & qualitatem negotii, cui adjicitur, l. f. C. d. non num. pec. add. Franzk. loc. cit. it. Struv. S. J. C. loc. all. g.*

THESES. XXXVI.

Hiscæ præmissis, nunc per se liquet, quid de proposito casu in *th. XXXIV.* secundum LL. CIVILES asserendum veniat; Nimirum non existimandum est, liberos hoc medio parentum consensum eludere, iisque præjudicium inferre posse, sed, juramento non obstante, nulla ac irrita erunt ejusmodi sponsalia, *Harppr. ad pr. J. d. Nupt. n. 134.* Si enim defendemus, quod *supr. ib. 27. 28.* asseruimus, sponsalia nim. sine parentum consensu ipso Jure non subsistere, utique ea nec juramento accedente convalidari dicendum est, v. *Beuß. d. Connub. c. 48.* cum, secundum *in anteced. ib. d. ducta,* ei vis fortior, quam negotio principali, non sit attribuenda, sed idem illud naturam actus principalis sequatur, *Gail. l. 2. obs. 23. n. 20.* Et quis denique non animadvertit, quod, si firmitatem ac obligationem juramentum tale produceret, liberis per id ansa daretur hanc cætelâ vel potius fraude, quando cunq. velint in sponsalibus utendi, & sic per indirectum consequerentur, quod directò obtinere nequeunt.

THESES. XXXVII.

Circa decisionem propositæ quæstionis quamvis de JURE JUSTINIANEO nullum nunc forsân supersit dubium, JUS tamen CANON. scrupulum adhuc movet; Nulli verò dubitamus, idem, quod de LL. Civilibus, etiam de hoc Jure asserere. Est namque Juris haud incogniti, Juramentum quodvis, contra bonos mores præstitum, non esse obligatorium, sed ipso Jure nullum, *per c. 5 §. x. d. R. J. in VI. l. 7. §. 16. ff. d. Pat.* Hanc videlicet propter rationem, quod juramentum Deo teste suscipitur, & justî-

& iustitiam debet comitem habere; hinc consequenter quoque omnis turpitudine ab eo exulare debet; *Impia quippe est promisso, quæ scelere impletur, c. 5. c. 22. qu. 4. Franz. l. 2. Resol. n. 11. 12. Ecquis autem inficias ibit, iuramentum, sponsalibus contra voluntatem parentum initis adjectum, bonis moribus, ac Juri Divino & Naturali, v. sup. ib. 16. admodum refragari, cum sanè principale negotium, cui accedit. Decalogi præcepto quarto, & ipsi Naturali Dictamini repugnet, v. pr. 7. d. Nupt. v. Naturalis ratio, add. sup. ib. 16. it. Strauch. Diss. 2. ib. 19. Licet namque def. Etus parentalibus consensus, prout eruditè disserit Illustris D. Lynckerus, non inducat nullitatem matrimonii de J. Naturali, nec consensus de necessitate vinculi matrimonialis exigatur, de necessitate tamen vitandi peccati adesse debet. vid. Anal. ad 7. e. d. Nupt. Præterea omnè Canonistæ uno quasi ore perhibent, quod Juramentum non debeat esse vinculum iniquitatis, quòdve vergens in præjudicium tertii servandum non sit, per c. Inter cætera c. 22. qu. 4. c. 8. 17. 28. x. d. Jurej. add. ib. sup. 14. Sed annon idem hoc certissimè eveniret, si clandestina liberorum sponsalia ob iuramentum valida diceremus; Cum sanè parentibus sic jus competens absque eorum facto auferretur, ac vinculo tali iniquitatis iniquissima conditio inferretur, v. Hier. Brückner, Decis. Matrim. c. 2. n. 72. add. l. 1. l. 74. d. R. 7. nempe dum hoc medio patriâ potestate ejusdemque præcipuo effectu defraudarentur. Firmo proinde stat talo, quod nec secundum Jus Canon. sponsalia Claudeflina juratè facta firmiter teneant.*

THESES. XXXVIII.

Ab eadem hæc sententiâ nec MORES discedere, nec THEOLOGOS quoque nostros abire, apparet tam ex verbis B. Lutheri, quæ reperiuntur in Libell. von Ehesachen: Es sollen auch nichts helfen / ob in der heimlichen Gelübniß Gemahls Schätze / Hand-Gelübde / Eydt / oder Pflicht gefallen ic. Pauli post: Es ist nicht die Frage / was das Kind gethan / geschworen / vereydet / oder wie es sich verschworen / und vermahledeyet habe / sondern ob es Christlich und recht gethan ic. quàm ex Consilio

Constitutiō Dresdenſis, quod refert *Carpz. in l. C. 2. d. 58. n. 17.* verbe Wir ſeyn auch derſelbigen Meynung / daß ſolcher leichtfertiger Eydt den Eltern / als den tertiis. ihr Recht / ſo ſie in Jure Divino & humano erlangt / nicht nehmen / und auch ſonſten / tanquām contra bonos mores, nicht beſtehen können / *conf. pl. Franckl. 2. Ref. 5. n. 16. it. Hier. Brückner. Decif. Matrim. c. 2. n. 71. ubi & plurimum.* Autorum & Præjudiciorum autoritate eandem hanc ſententiam corroboratam reperies.

THESES. XXXIX.

Ceterū tamen hoc negari nequit, juramentum ejusmodi arguere jurantem temeritatis & peccati, adeoque cum recte agere, ſi ſibi ſuxque conſcientiæ conſulens, verā pœnitentiā ductus à Miniſtro eccleſiæ abſolutionem petat: Hoc tamen in modo conſideratur juramentum ut peccatum, non quatenus de ejus obſervatione ac validitate agitur, quæ hujus loci potiſſimum eſt. Parentes quoque, caſu ejusmodi eveniente, admonendi erunt, ut, niſi graves obſtent cauſæ, pro parcendâ liberorum conſcientiâ, potiùs, præſtito per modum Ratihabitioſis conſenſu, ad ſervandum juramentum liberos obſtringant, quàm perpetuo diſſenſu conſcientiis eorum laqueum injiciant, v. *Carpz. ſ. C. 2. d. 58.*

THESES. XL.

Ad finem nunc denique properamus, ſilum tamen prius, quàm planè abrumparamus, antè adhuc DE JUSTO AC INJUSTO PARENTUM DISSENSU, quaſi coronidis loco, quædam annexere non pigebit; Quicquid enim uſque huc de ſponſalibus, invitis parentibus celebratis, aſſeruimus, ſano ſenſu accipiendum & eò reſtringendum venit, ſi parentes quoque juſtas diſſenſus ſui cauſas proferre queant. Nec enim iis permittendum eſt, abuti autoritate, à Jure ſibi conſeſſâ; Abutuntur autem eâdem tam liberos invitos ad nuptias cogendo, quàm eodem injuriâ ab iis arcendo, vid. *Cypr. d. Sponſal. c. 6. §. 2. n. 12. 14.* Et denique hoc abſurdum proveniret, ut, quod in liberorum favorem à Jure excogitatum, in maximum eorum præjudicium ac diſpen-

dispendium vergeret; Jura quippe propterea parentum consensum sponsalibus contrahendis intervenire desiderant, quia praesumunt, illos optime iisdem prospecturos; At finem hunc ce vix ac ne vix obtinerent, si parentibus duris, ac senibus v. g. quibus iustitiam moris est, ut quibus in re juvenibus adversentur, atque ob hunc aliquando juvenes fuisse eorum amoribus admodum infensi sint, Cypr. loc. cit. ob nullam vel minimam causam nuptias liberorum solo suo dissensu impedire, atque sic haud raro maximam partem fortunae eorundem subtrahere permitteretur. Saluberrima hinc est Constitutio, quam continet *Ordinat. Elect. Eccles. r.* von Ehe-Sachen s. von Ehe-Geldbüssen. verb. Dargegen aber wollen wir die Eltern ermahnet haben / wenn die Kinder ihre Jahre erreicht / darauf bedacht zu seyn / welcher Gestalt dieselber ehelich und also versorgt werden / daß sie damit auch ihres Theils zufrieden seyn können; Und sonderlich / da die Kinder ihre Eltern um Erlaubniß sich mit gewissen Personen ehelich zu verbinden / ersuchen und bitten würden / sie ohne gnugsame erhebliche Ursachen darau nicht hindern.

THES. XLI.

QUENAM autem PRO JUSTIS DISSENTIENDI CAUSIS REPUTENTUR, scire nunc expedit; Plures equidem earundem recenset *Coibmannus Vol. 1. Resp. 1. n. 244. 254. it. Cypr. d. Sponsal. c. 6. §. 4. n. 2.* easdemque redegit in compendium *Hieron. Brū kner. in Decis. Matrim. c. 2. n. 134.* ipsemet verò putarim, me non erraturum, si cum *Carpz. in J. C. 2. d. 55.* dixerim, discretioni judicis ac arbitrio Dominorum Consistorialium hanc rem committendam esse, qui pro diversitate circumstantiarum & diversâ personarum qualitate easdem arbitrari ac ponderare necessum habent. Cæterum hoc certum est, INOPIAM AC PAUPERTATEM sponsi sponsæ non præbere parentibus sufficientem ac legitimum dissentendi causam vid. *Carpz. loc. cit. Alber. Genil. d. Nupt. l. 3. c. 4.* nisi forsàn inops. v. g. sponsus, infirmus sit prociis vitæ inhonestæ, improbis moribus, ac turpitudine infamiae laborans; nam parentes talem dissensu suo

recl.

recusare posse, certò constat inter Dd. v. Hieron. Brückner. Decif. Matrim. l. alleg. it. Cypr. l. cit. Pariter nec justam dissensus excusationem habere parentes NOBILES, ex eo, quod FILIUS UXOREM NON NOBILEM DUCERE VELIT, secundum veriore sententiam asserendum est, quod tamen haud immerito limitandum est, si forsàn speciali lege conjugia inter Nobiles & non nobiles expressè prohibita, add. pl. Carpz. l. cit. d. 56.

THESES. XLII.

Parentes itaque secundum dicta in *th. antecedenti* justas dissensus sui causas proferre debent; sed quid, si nec probabilis reclamandi causa adsit, nec quoque ipsimet aliam honestam conditionem liberis quærant, & tamen tam præfracti, tanque morosi sint, ut nec ipsorum liberorum, nec adgnatorum precibus ad consentiendum flecti queant? Sanè tunc Judicem seu Consistorium auctoritatem suam interponere debere, dicendum est; Idque non attento injusto parentum dissensu, sponsalia ejusmodi firma ac rata pronuntiabit, v. Cypr. loc. cit. §. 3. quod & pluribus Præjudiciis alleg. corroborat. Carpz. in J. C. 2. d. 53. add. Struv. S. J. C. Ex. 29. th. 24.

THESES. XLIII. & Fin.

Hæcce, non equidem pro materiz nobilitate, sed instituti & temporis ratione, in præsentiarum ex difficili hac materia delibasse sufficiat; si forsàn, BENEVOLE LECTOR, expectationi Tuz non omni ex parte satisfecerim, cogitaveris, quod sanè nullum in hominem tanta cadat perfectio, quæ non suos quodammodo patiatu rævos: Proinde nec modestas tuas correccionem recuso, sed potiùs, exactiùs trutinantem & meliora placidè ac sine affectu monentem obsequiose sequar.

Sit interim Deo Triuno Laus, Gloria honorumque Sempiternus.

01 A 6619

ULB Halle 3
003 093 670

1017

29.

IN NOMINE JESU!
DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
CLANDESTINIS
SPONSALIBUS
JURATIS,

VULGÒ
Von Heimlichen Verlobnissen

QUAM
DIVINA ADSPIRANTE GRATIA
AUTORITATE ET DECRETO
INCLYTI JURISCONSULTORUM ORDINIS
IN FLORENTISSIMA AD SALAM ACADEMIA
PRÆSIDE

D. WILHELMO HIERONYMO
BRÜCKNERO,
PANDECT. PROF. PUBL. FACULT. JURID. ET SCA-
BINATUS ASSESSORE, COLLEGII JURIDICI
h. t. DECANO
PRO SUMMIS IN UTROQUE JURE HONORIBUS
ET DOCTORALIBUS PRIVILEGIIS

LEGITIME OBTINENDIS
PUBLICÆ DISQUISITIONI SUBMITTIT
JOHANNES ERNESTUS SCHELHAS,
ISNACENS. THURING.

AD DIEM SEPT. M DC LXXXVII.
IN AUDITORIO JCTORUM
HORIS ANTE - ET POMERIDIANIS.

JENÆ, RECUSAT MDCCXVI.

